

Szerkesztési iroda:

Nagybcskerek.

Zapolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zapolya-utca 1.
hova a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÄJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkivül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 291. szám.

Szerda, december 22.

Mezőgazdasági termények értékesítése.

Írta: Szilassy Zoltán, orsz. képviselő.

— december 22.

A mezőgazdasági termények értékesítésének helyes szervezése az egész gazdaságszertársadalmat érdeklő legégetőbb kérdések egyike.

Nem szükséges külön hangsúlyoznom azt, amit mindnyájan egyformán érzünk és tudunk, hogy a gazda munkájának eredménye nemcsak attól függ, hogy szakértelmével, szorgalmával, munkájával és tőkéjével minél nagyobb mennyiségű és minél jobb minőségű terményeket állítson elő, a föld termőerejét minél nagyobb hozadék előállítására kényszerítse, hanem főképpen attól függ, hogy az előállított terményeket a termelési költséghez képest minél nagyobb áron értékesíteni is tudja.

A mezőgazdasági termények értékesítése helyes szervezésének azon alapelvein kell felépülnie, hogy az értékesítő szervezet a termelőt a fogyasztóval minél kevesebb közvetítő kéz igénybevételével, lehető közvetlenül hozza összeköttetésbe. A termények értékesítésének helyes szervezése tehát nem pusztán a termelő érdeke, hanem ugyanolyan fontossága az a fogyasztóra nézve is. És ha a mai értékesítési módokat és rendszert vizsgálat alá vesszük, úgy azt kell tapasztalunk, hogy a termények értékesítésének irányításába se a termelőnek, se a fogyasztónak elhatározó befolyása nincs, a legközvetlenebbül érdekelt ennek a két osztálynak az érdeke teljesen ki van szolgáltatva a termények forgalombahozatalát a termelőtől a fogyasztóhoz mozgósító, közvetítő kereskedelem érdekeinek. Ennek előidézésében

pedig a legfőbb tényező a termelőknek állandó hiteligenye, amelynek még részleges kielégítése is nagy csalétket képez arra, hogy azért cserébe terményeit olcsóbb áron adja el a hitelt nyújtó kereskedőnek. Ez az állandó hiteligeny a szülője annak az óriási terményuzsorának, amelynek sulya alatt, kivált a kisgazda közönség országsszerle sanylődik.

A mezőgazdasági termények értékesítésének helyes szervezésénél tehát legfőképpen arra kell törekedni, hogy a szervezet módot nyújtson arra, hogy a termelők hiteligenyeit legalább addig a mértékig kielégítse, hogy a termelők ne legyenek kénytelenek terményeiket szorult helyzetükben elvesztesgetni, vagy éppen az értékesítést közvetítő kereskedelemtől hitelnyújtási szívesség fejében átadni. A termények értékesítését tehát szoros kapcsolatba kell hozni a termelő gazdaközönség hiteligenyei egy részének kielégítésével.

Ennek a kapcsolatnak abból kell állania, hogy az értékesítő szervezet a termelő gazdának kész terményeire és meglévő felszereléseire az értékesítés bekezdéséig előleget nyújtson. Az értékesítésnek ily módon való szervezése pedig a szövetkezeti közraktárak útján érhető el, mely közraktárakat pedig a falusi helyi szövetkezetek vannak hivatva, úgy mint eddig is, állami segítséggel felépíteni és kezelni.

De egyúttal eme közraktáraknak felépítését, üzemüknek zavartalan és közhasznú vitelet irányítani, felügyelet alatt tartani, ellenőrizni, a szükséges hitellel ellátni egy erős központi szövetkezet van hivatva, a melynek köteletébe tartozzanak az összes közraktári szövetkezetek. Ennek a központnak a feladatát képezné az

anyagi eszközökről való gondoskodáson kívül az értékesítés lebonyolítása, ártudósításoknak a falusi és vidéki központi közraktárakkal való közlése, hazai és külföldi piacok fölkeresése, sőt esetleg még a termelés irányítása is.

De a termények értékesítésének ezen szövetkezeti közraktári rendszere mellett a gazda birtokában lévő, de a közraktárba nem helyezett készleteinek és gazdasági felszereléseinek elvesztesgető értékesítése ellen is védelmet kell nyújtani a megfelelő törvényhozási intézkedések által. Ez pedig a credit agricole, illetve az ingózálog-hitel lehetővé tételével volna elérhető.

Mindent megfontolva, jogosan merül fel azonban az a kérdés, vajon a falusi szövetkezeteket létesítő és almentáló központi-raktárszövetkezetet képes volna-e a magyar gazdaságszertársadalom a saját erejéből fölláttatni? Sajnos, erre a kérdésre batározott nemmel vagyunk kénytelenek válaszolni s csak az szolgálhat vigaszul, hogy ugyanerre szintén nem volt képes se Németország, se Ausztria, se Franciaország, se nálunknál sokkal tőkegazdagabb gazdaságszertársadalmak sem. Mindennél, ahol ilyen nagyszabású szövetkezeti közraktári intézmény létesült, az az állam legmesszebbmenő támogatásával és segítségével történt.

Akkor tehát, amikor az osztrák kormány éppen a napokban terjesztett a parlament elé törvényjavaslatot, amelynek alapján 1910–1918. évekre, tehát 9 éven át, évi 6 millió korona és időközi kamatai a mezőgazdasági termények értékesítésének előmozdítására fordítassék, akkor itt az ideje, hogy a magyar gazdaközönség is nyomatékosan követeljen a mezőgazdasági termények értékesítésének szervezéséhez egy minden eddiginél hathatósabb

A „TORONTÁL” tárcája.

A szörnyeteg.

Harmadszor csöngették az ajtóján és Tresmes Xavier megértette, hogy ajtót kell nyitni. Az idegen megnevezte magát:

— Friedberg báró. Ez a név nem mond önnek semmit, természetesen?

Tresmer Xavier zavartan nézett az idegenre.
— Egykor so' embert ismertem. Az emlékezetem ma már nem egészen biztos. Különben csakugyan én velem van önnek dolga?

— Minden kétséget kizáróan, felelte a báró. Nem kis fáradságomba került megtalálni az ön lakcímét. De határozottan ön az, akit keresek.

Tekintélyvel beszélt, megnyomta a szótagekat az ő idegen kiejtésével. Fűrésző tekintetet vetett Xavierre és folytatta:

— Nos. Hirt kell önnek közölnöm. Tresmerné asszony, az ön neje a napokban meghalt.

Xavier összerázkódott.

— Hogy mondta? kérdezte. A feleségem?

De legott visszanyerte a higgadtságát s udvarias közönnnyel jegyezte meg:

— Olyan rég ideje, hogy nem láttuk egymást, hogy már majdnem megfeledkeztem a létezéséről.

— Mindjárt gondoltam, felelte a báró. És titokzatos hangon hozzá tette: Néha kellemetlenséggel jár, ha megfeledkezik az ember róla, hogy a törvény értelmében még mindig nős.

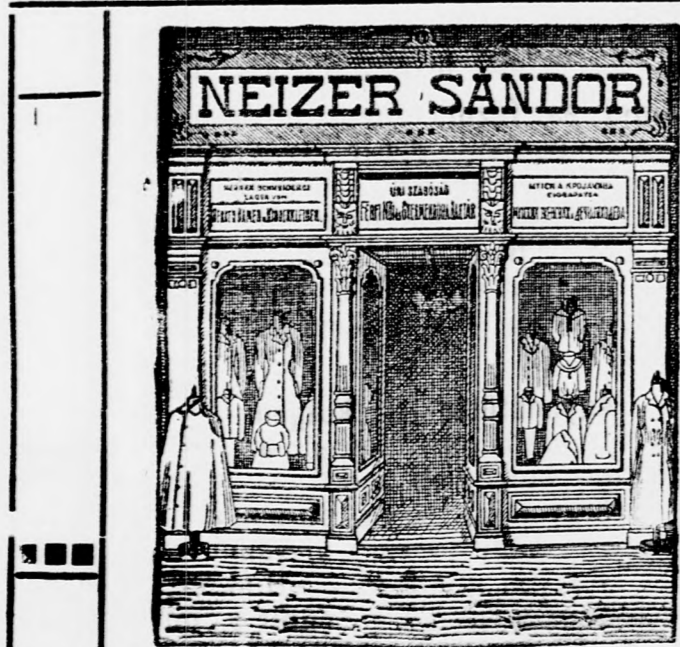
Xavier gondolkozott egy pillanatig.

— Igen, talán, ismerte el. Bár nem igen látom... De ön bizonyosan nemcsak annak az öröme fáradt ide, hogy tudassa velem, hogy özvegy vagyok. És kétségen kívül — ön a nőm barátja, a legjobb barátja volt? Beszélhet. Nem is tudom, hogy micsoda közönyösség, talán a törvényszéki formalitásoktól való irtózás gátolt mindkettőnkben benne, hogy annak idején válópórt indítsunk. Sem a nőm, sem én, szerencsétlenségünk után, nem mutattunk vágyat rá, hogy újra kezdjük próbálni a házasságot.

— Tudom, felelte hidegen a báró. Tresmerné asszony tájékoztatott e tekintetben. Bécsben ismerkedtem meg vele, hol nevelőnő volt egy gazdag családnál. A nőmmé akartam őt tenni; a kedvesem lett. Nagyon nemes skrupulusok tartották őt vissza, hogy megszabadítsa magát az ön nevetől, hogy belépjen az én családomba, melynek a nézetei szigorúak és ősiak. Jobbnak tartotta engedni a szerelem kevésbé formalista törvényének.

— Legyen, mondta Tresmes. Én rossz férj voltam, jól tudom. — hibám — így bélyegeznek meg bizonyos bizarr hajlamokat, minők az enyéme voltak, — romlásomat idézték elő s arra birták a feleségemet, hogy minden szó nélkül itt hagyjon. De bármily különösnek tessenek is ön előtt, van még bennem némi respektus a név iránt, amelyet viselek. És köztünk legyen mondva, a helyzet kényes. Mit akar ön tőlem kérni, avagy mit indítványoz?

Némi megvetés tükröződött vissza a báró arcán. A Tresmes arckifejezése ravasz volt.

NEIZER SÁNDOR

KÉSZRUHA ÜZLETE

NAGYBECSKEREK HUNYADI-FŐ-UTCA

Sindelás-féle házban, (a dohánynagytőzsde volt helyiségében).

Ratáron tart férfi és gyermekruhákat. Divatujdonságok női felöltők, bluzok, pongyolák és leánykabátokban. Uri szabóság.

Pontos kiszolgálás!

Olcsó és szabott árak!

790-20 20

állami támogatást élvező szövetkezeti központi intézményt, amelynek segítségével — s közbevetőleg a tözsde reformjának keresztülvételével, — a gazdák összes terményei kedvezően értékesíthetők lesznek, amelyvel a warrans-hitel is megoldható lévén, egyúttal a fogyasztóknak is a legnagyobb előnyök biztosíthatnak.

A városok kétmilliója és Nagybecskerek városa.

— Nagybecskerek 18 ezer koronát kapott. —

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, december 22.

A belügyminiszter ma leiratot intézett a vármegye alispánjához, amelyben értesíti, hogy a városok közigazgatási kiadásaihoz való hozzájárulás fejében az 1909-ik évi költségvetésbe fölvetett két millió koronából Torontál vármegye területén Nagybecskerek és Nagyikinda rendezett tanácsú városok kapnak segítséget s a segítséget a városok polgármestereinek nyugtájára az itteni adóhivatalnál kiutalványozta. Tudatja továbbá a miniszter az alispánnal, hogy erről az illető városok polgármestereit közvetlenül is értesítette s a hozzájuk intézett leiratban megjelölte azokat az irányelveket, amelyek az összeg felhasználásánál szem előtt tartandók. A felhasználásról a képviselőtestületek határoznak, amely határozatot a vármegye alispánjának kell saját véleményes jelentése mellett a miniszterhez fölterjeszteni.

A miniszter Nagybecskerek városának tizenhatezer koronát utalványozott a két milliós segítségből, ami bizony nem nagy segítség.

Ez a segítség elsősorban a városi tisztviselők fizetésének rendezésére volna fordítandó, de amennyiben az illető város tisztviselőinek fizetése megegyezik a belügyminiszter által megállapított fizetési tervvel, akkor a segítséget közegészségügyi és közrendészeti célokra kell fordítani.

Ugy értesülünk, hogy Nagybecskerek városi tisztviselőinek az összegből ezúttal nem fog jutni, mert a nagybecskereki városi tisztviselők jelenlegi fizetése megfelel a miniszter által megállapított fizetési tervvel feltételeinek s így a 18 ezer korona közegészségügyi és közrendészeti célokra fog jutni, ami kétségtelenül szintén haszon lesz a városra, mert úgy a közegészség, mind a közrendészet terén szükség van reformokra és javításokra.

— A dolog egyszerű, mondta a báró. Viszonyunkból egy gyermek született. Az ön nevét viseli. Nekem az az óhajom s az ön nevének hasonlóképpen, hogy ön ne tegyen lépéseket az apaság tagadása tekintetében.

— Mit! kiáltott fel Tresmes. Apa vagyok tudtomon kívül!

A báró egy mosolyt fojtott el.

— Az imént mondtam, jegyezte meg, hogy néha veszélyes megfelekedni róla, hogy nem szüntünk meg a háztartási régime alatt élni.

— Szóval, felelte Tresmes, a gyermek törvénytelen s ezt könnyű lesz megállapítanom.

— Épen kérem jöttem önt, hogy ilyesmit ne tegyen. Az ok? Ragaszkodom ehhez a funkhoz, — mert fia, — ki nem viselheti nevemet. Azt akarom, hogy az életben törvényes gyermek gyanánt szerepeljen. Akarom, hogy boldog legyen. Nem akarom, hogy gyanu érje születése miatt. Ön el fogja őt ismerni a magáénak. Cserében ezért, önt nevezem ki a neki szánt vagyon le-tetményesül és hasznélvezőjéül.

Tresmes elpirult, elsápadt. Sehogy sem érezte magát. Ugy érezte, mintha pofont kapott volna és hogy ez a pofon talpra állította.

— Lehetetlen! dühöngötte.

— Tessék, mondta a báró s egy nagy összegekről szóló csekket adott át neki.

Tresmes körültekintett a nyomorult lakásában, gépiesen tapogatta a zsebeit, melyek üresek voltak, elgondolta, hogy az élet valódi szörny: a pénz és hogy pénzt ajánlanak neki és mit is követelnek érte tulajdonképpen? Hogy elnéző, könyörületes legyen... Vegig törölte a homlokát, egy nemes frázissal próbálta kifejezni a lelki ragaságát s csak ezt volt képes hebegni:

— Elfogadom.

— Számítottam rá, mondta a báró.

A gyakorlati részletek fölött az értekezés hossza nyúlt a két ember közt, iratokat cseréltek ki.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.)

December 22.

Barométer emelkedés, d. u. 1 ó 38 perckor: 753.7 mm
Hőmérséklet: maximum 4.9 C., minimum 1.9 C. Csapadék: 2.9. Felhőzet: Cu—St. 4. Szélirány és erősség: E. 1.

Jóslat a következő 24 órára: Fagyponthoz közeli hőmérséklet. Sok helyütt csapadék.

A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül. Maximum és minimum este 8 ó 38 p-től másnap este 8 ó 38 p-ig; csapadék reggel 6 ó 38 p-től másnap reggel 6 ó 38 p-ig; felhőzet: Ci = füstösfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = réteges felhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = bányafelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

Dr. Haidegger Lajos megyei főorvos.

Lapunk tegnapi számában hírt adtunk arról, hogy a vármegye közegészségügyi bizottsága tegnap tartott ülésében a megüresedett megyei főorvosi állásra első helyen dr. Haidegger Lajos nagybecskereki közkórházi igazgató főorvost ajánlotta kinevezésre. Mint most illetékes helyről értesülünk, Botka Béla főispán a vármegye közegészségügyi bizottságának javaslata alapján dr. Haidegger Lajost Torontál vármegyei tisztifőorvosává kinevezte. Az újonnan kinevezett m. főorvosban Torontál vármegye elsőrendű munkáját nyer, amennyiben dr. Haidegger számos éven át mint Nagybecskerek város főorvosa, majd mint az itteni közkórház igazgató főorvosa kiváló közhasznú működést fejtett ki s nagy tudásával és rokonszenves egyéniségével széles körben általános becsülésnek, tiszteletnek és szeretetnek örvendő s így kinevezését is bizonyára mindenki a legnagyobb örömmel fogadja.

— Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök kinevezte:

Tóth József vezett joghallgatót ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazó-gyakornokká a nagybecskereki pénzügyigazgatóságba;

Bóhm Károly módosi adóhivatali segédatadóhivatali ellenőrré;

Osz János pancsovai vámszegédtszítet vámszítőt és

Lenyhárdi Mátya katalinfaival származású, szegedi vámszegédtszítet szintén vámszítót.

— Karácsonyfa-ünnepélyek. Tegnap még két állami ovodában volt karácsonyfa-ünnepély és pedig a Boldogasszony-utcai IV. és a Juranics-utcai V. számú ovodákban, a melyek lefolyásáról a következőkben számolunk be:

A IV. számú ovodában, melynek vezetője Kiss Sarolta állami óvónő, a szülők és tanügybarátok igen nagy érdeklődése mellett folyt le az

A gondolatra, hogy gazdag, Xavier felelte az apaságát s egy ideig vig életet élt. Egy pecsétes levél Ausztriából keletkezett a valóságra. Friedberg báró kifejtette előtte, hogy ő különböző okokból külföldre költözik s azt tanácsolta neki, hogy érdeklődjék a fia iránt, ki Bécs környékén egy bölcsődében van elhelyezve. „Öröme lesz benne, ha látni fogja őt, tette hozzá kajánul. Amint tudom, Tresmesné asszony halála előtt egy levelet hagyott az intézetben az ön részére, melyet át fognak önnök adni, ha ott jelentkezik”.

Jó időbe telt, míg Tresmes rá szán a magát az utazásra. Az örökös cécókat meguntva, kíváncsi lett végre megismerkedni nevének az örökösével. Bécsbe ért, a megjelölt intézetbe vezetette magát, ott is azolta a kilitét, mire egy ápolónőt adott melléje, ki siránkozó hangon elbeszélte, hogy ő a legnagyobb gondnal ápolja a gyermeket, de hát a természet roppant mostoha volt hozzá, bár az ur isten kegyelme véghetetlen.

Ez a beszéd elérítette Tresmes. A gyermek bölcsője előtt ez a rémület undorra vált. Valóságos szörnyeteg volt a kicsike! Vízfejű, nyomo:ék tagokkal, idomtalan, visszataszító befejezetlen valami! Amint Tresmes elfordult tőle, az ápolónő egy levelet nyújtott át neki, melyet hogy iszonytát leplezte, mohón fejbontott. A neje irására ismert és olvasta:

„Neked hagyományozom ezt a háztársi boldogságunkat meghoszló emléket. Ez a sarj mellő a névre, melyre oly büszke vagy. És hogy végtelen lealacsonyítsalak, kényszeríttelek, hogy elfogadj egy vagyont a kedvesemtől. Mikor e sorokat olvasod, meg leszel boszulva mindazokért a szenvedésekért, melyeket nekem okoztál”.

Tresmes kiejtette a levelet a kezéből. E pillanatban a gyermek ásitott s valami érthetlent hebegett.

— Hallja? — mondta kedveskedve az ápolónő, mégis megtanítottuk rá, hogy mondja: „Papa!”

Armand Silvestre.

ünnepély, a melyen megjelent a tanügyi hatóság képviselőjében Szabó Bertalan kir. segéd-tanfelügyelő, továbbá a felügyelő-bizottság részéről dr. Mihálovich Ödönne, Müller Józsefné, Wégling István igazgató, a helybeli tanító- és óvótestület számos tagja stb. A jelen voltak élvezettel szemlélték a bájos előképet, a kedves karácsonyi játékokat és hallgatták a szép énekeket és szavalatokat, a melyek a kiváló óvónő lankadatlan buzgalmáról és páratlan ügyességéről tanúságot. A kitünően sikerült ünnepély felett úgy a kir. tanfelügyelő, mint a többi jelen voltak is teljes elismerésüket fejezték ki a derék óvónőnek.

Ugyancsak tegnap délután tartották meg a karácsonyfa-ünnepélyt a Juranics-utcai V. számú állami ovodában is, ahol az iskolagondnokság nevében Balácsi József főgimn. igazgató és Osztie Béla, a tanfelügyelő részéről pedig Fejős Kálmán segéd-tanfelügyelő vettek részt hivatalosan. Kívülük persze itt is nagyszámú közönség jelent meg az ünnepélyen, mely szavalatokból, énekből s pástorjátékból állott. A gyermekek csinos énekükkel és kifogástalan magyar beszédjükkel tanúságot tettek arról, hogy Zachariás Mariska óvónő, akit csak nemrégiben helyeztek át Nagybecskerekre, nagy gondot fordít a gyermekek nevelésére és magyar nyelvi oktatására s ebbeli buzgósága dicséretet érdemel.

— A polgármesterek országos kongresszusából. A „Varosok Lapja” legutóbbi számában közölte, hogy a Polgármesterek Országos Egyesületének mostanában Budapesten megtartott kongresszusa alkalmával megalakították az egyes városi szakosztályokat. A pénzügyi és gazdasági szakosztályba Nagybecskerekéről dr. Perisics Zoltán polgármestert és Hausladeren Mátyás városi főszámvevőt, a fizetésrendezési, nyugdíj és szolgálati pragmatika szakosztályába pedig Halimos József városi tanácsnokot választották meg.

— A vármegyei munkaházak. A vármegye építette munkaházak első csoportja most készült el. Ezek a munkaházak Törökbecsén vannak, ahol hatvan csinos ház épült föl s a község szélén egész új utcát alkotnak. Az összeirt háznélküli munkások közül most kiválogatták azokat, akiknek legelső sorban van szükségük egészséges lakásra s ezekkel most köti meg Jankó Ágoston alispán a szerződést, úgy, hogy a házakat már január elsején elfoglalhatják a munkás családok. Hatvan törökbecsei munkásalad jut így szép tiszta, egészséges házakhoz, de bár jutna valamennyi odvakban és büzös vityillókban lakó szegény ember egy egy tisztességes lakáshoz.

— A burasztaltársaság jótékonyága. A nagybecskereki kaszinó-vendégházban levő burasztaltársaság, mint minden esztendőben, úgy ez idén is a karácsonyi ünnepekre 10 szegénysorsú iskolagyereket látott el meleg télruhával, cipővel és kalappal. A gyerekeknek tegnap délután adták át ezt a karácsonyi ajándékot, akiket azután Marcolin Jenő, a kaszinó vendéglőse pompás uzsonnával vendégelt meg. A gyermekek az ajándékért halás köszönetüket fejezték ki dr. Weitzerschan József városi főorvosnak, mint az asztaltársaság elnökének.

— A hivatalos tél. A váltakozó őszi boru és derű, permetező eső és napsugár bizony aligha mondaná, hogy már erősen benne vagyunk a télen. Legfőképpen a küszöbön levő karácsony jelenti a telet. Azonban amint hogy az idő sem törődik a kalendarium esinállokkal és időjósokkal, a csillagvizsgálók is rendületlenül betartják a maguk szabályait. Így azután, ha nincs is künn nyoma a hónap, jégnek s őszi napsugár ragyog is reánk, a csillagászok nyomán kénytelenek vagyunk jelenteni, hogy beköszöntött a hivatalos tél s ma van az első téli nap. A csillagászok szerint ugyanis ma éjfél után 12 óra 44 perckor kezdődött a tél, amikor egyúttal a nap a bak jegyébe lépett. Ezek után csak azt kívánjuk, hogy még sok ilyen „téli” napunk legyen, mint a mai hivatalos első téli nap.

Sütni és főzni művészet és a sütés-főzés mesterei naponként dicséretet aratnak. Aki a hazias sütés művészetébe mélyebb belepillantást akar nyerni, tanulmányozza dr. A. Oetker, (B a d e n - W i e n) legújabb sütőkönyvét, melyet a szerző a hölgyek érdekében ingyen és díjtalanul küld szét. Egy levelezőlap a küldő címével elégséges. 1084(1)—1.1

— Agyonütötte a kutgém. A napokban Horváth János pusztakereszturi ember többé-még egy kutgémét ázott ki az óbái uradalom Györgymajor nevű pusztáján. Figyelmeztették ugyan, hogy jó lesz vigyázni, mert a kordadó fa könnyen kidől, de Horváth a figyelmeztetés dacára is közel állott s mikor kidöntötte a fát, a nehéz ágas ráesett, úgy hogy teljesen szétzúzta a fejét.

Eisenstädter S. és Társai
divatruház

Karácsony napjain
az idei
farsangi szezon

eddig piacra került kiválóbb ujdonságait fogja kiállítani és ajánlja kirakatainak megtekintését.

Karácsony vasárnapján bejárt
a kis ház ajtaján.

1081-121

A kirabolt katonai pénztár.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, december 22.

A nagybecskereki katonai pénztár kifosztásának a dolga az öszes fővárosi, valamint a vidéki lapok is élénken foglalkoztatja s a temesvári lapok egész terjedelmében közlik a „Torontál” tudósításait. Nagybecskereken pedig mindennapi beszéd tárgya a vakmerő betörés, sőt, mint ilyenkor már szokás, a közönség körében többet is mondanak róla, mint amennyi igaz.

Álhírek.

A tegnap délutáni órákban például futótüzként terjedt el városzerte az a hír, hogy a büntényt sikerült felderíteni s hogy Schlachta Sándor, a lopással gyanúsított hivatalos szolgát mindenki arról beszélt, hogy a pénzt is sikerült megtalálni Schlachtának egy Orosházán lakó sógoránál, aki Schlachtáéknál volt vendégségben és szombaton utazott el Nagybecskerekre. A fáma ugyanis azt beszélt, hogy Schlachta a lopást már pénteken követte el s félvén attól, hogy házmotózás esetén a 19000 koronát megtalálják nála, az egész összeget állítólag átadta sógorjának, hogy az tartsa magánál a pénzt elrejtve mindaddig, míg Schlachta ellen a vizsgálatot elvégzik. Tudósítónk utána járt ezeknek a híreszteléseknek s kiderült, hogy ezek teljesen alaptalanok. Tény az, hogy Schlachtát a csendőrök állandó őrizet alatt tartják, s két nap óta folyton vallatják, mindeközben azonban még semmi érdemlegeset nem tudtak belőle kiváratni s a pénz hollétéről se lehetett még semmit megtudni.

Beszélgetés Schlachtánéval.

Az érdekes és mindinkább komplikálódó bűntényről tudósítónk a mai nap folyamán beszélgetett Schlachta Sándornéval, a tett elkövetésével gyanúsított szolga feleségével, aki elmondta, hogy a bűnesetről csak akkor szerzett tudomást, mikor Rossman a rendőrmester megjelent a lakásán két rendőrrel és kérdezősködni kezdett férje után. Ez hétfőn délelőtt volt. A rendőrök mindenféle kérdést intéztek hozzá, amelyekből azután kivette, hogy férjét valami bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják. Ő tőle telhetőleg igyekezett a kérdésekre legjobb tudása szerint megfelelni. Tegnap reggel 9 óra tájban 3 csendőr és egy rendőr jelent meg náluk a Garai-utcában levő lakásukon, ahol házmotózást tartottak, ugylátszik azonban nem találtak semmi gyanusát, mert az átkutatott holmik közül nem vittek el semmit. Schlachta sógoráné, Kasziba Eszterre vonatkozólag az asszony elmondta, hogy Kasziba vendégségben volt náluk s szombaton utazott vissza Orosházára. Kasziba Eszteről különben tegnap levelet kapott, amelyben az megírja neki, hogy szerencsésen hazaérkezett s ha lehet, pünkösdkor ismét meg fogja látogatni őket. A Schlachtáné címzett levelet különben a rendőrség a postahivatalban hivatalból felbontotta előbb s csak azután kézbesítették neki. Az asszony elmondja még, hogy 17 éve éli házasságban férjével, 4 kis gyermeke van, akik közül a legidősebb 8 éves, míg a legkisebb hathetes. Házasságának ideje alatt mindig jól élt a férjével, aki nem iszákos, szereti a családját. Szűkeken kell megélniök a férje kis fizetéséből, egy házuk is volt, amelyet azonban eladtak, hogy anyagi ügyeiket rendezzék. A férjének nagyobb adósságai nincsenek és nem is voltak, ami talán bűnre kényszerítette volna.

Tudósítónk kérdezősködésére Schlachtáné elmondta továbbá, hogy nem tette fel férjéről, hogy ő követte volna el a lopást, mert tudomása szerint a hivatalban mindig pontos, lelkiismeretes volt, feljebbvalói mindaddig meg voltak vele elégedve s teljesen megbíztak benne,

amit bizonyít az is, hogy akárhányszor ezekre menő pénzüsségeket mertek reá bízni egyedül. Legutoljára tegnap délelőtt beszélt a férjével, a mikor ebédet vitt neki a rendőrségi őrszobába, ahol felügyelet alatt tartják s ekkor ő maga is kérte férjét, hogy amennyiben ő követte volna el a lopást, vallja be.

A mai kihallgatások.

A csendőrök különben ma egész délelőtt vallatták megint Schlachtát, valamint ennek társát Köllin József hivatalos szolgát, azonban pozitív tényeket még most sem sikerült megtudni.

Vizsgálat a katonáknál.

A katonai pénztár kirablásáról egyébként még hétfőn sürgönyileg értesítették a temesvári illetékes katonai hatóságot s erre az értesítésre Novák Frigyes vezérőrnagy, dandárparancsnok, továbbá Haller Károly katonai intendáns és egy főhadnagy hadbíró Nagybecskerekre érkeztek s ma egész délelött vizsgálatot tartottak a Rezső-laktanyában az irányban, hogy katonákat nem terhel-e valamelyes mulasztás a bűncselekmény körül. A vizsgálat széles alapon folyik s titkos jellegű s így biztosat egyelőre nem tudni róla.

A nyomozást egyébként kiterjedt körben s más irányban is nagy apparátussal folytatják tovább.

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A válság ügyében még mindig csak homály terjeng. Lukács, Kuen-Héderváry és Justh, valamint más politikussal folytatott tárgyalásokról sok híresztelés kering ugyan, de ezeknek a híreszteléseknek hitelt ma még nem lehet adni. Így aztán a jelenlegi helyzet csak várokozásból áll. Mai jelentéseink egyébként a következők:

Lukács tárgyalása Justhékkel.

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Justh-párt köréből eredő hírek szerint Justhék a Lukácsal folytatott tárgyalások során a három következő pontban körvonalozták feltételeiket. 1. Az általános, titkos, községenkinti választói jog. 2. A gazdasági önállóságra való előkészítés. 3. Az önálló bank 1911-re való felállításának előkészítése. Lukács László a feltételek két első pontjához hozzájárult, a harmadik pontra nézve azonban ragaszkodott ahhoz, hogy a bankkérdésben az általános választói jog alapján összeülő parlament döntsön. A Justh-párt vezető emberei a feltételek dolgában azután külön értekezletet tartottak, amelyen kimondták, hogy mind a három feltétel teljesítését kívánják.

Lukács és Kuen-Héderváry Bécsben.

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint politikai körökből jelentik, Lukács László és Kuen-Héderváry Károly gróf ma délután valószínűleg Bécsbe utaznak s holnap kihallgatásuk jelennek meg a királynál, hogy tárgyalásaik eredményéről jelentést tegyenek.

Justh-párt kormánya.

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi forrásból jelentik a következőket: Mint a Justh-párt köréből hallatszik s mint a külső jelekből megítélhető, a válság megoldására nézve most már csak az okoz gondot, hogy nincs még biztos garancia arra nézve, hogy az új választásokat a Justh-párt intézze. A hírek szerint a személyi kérdésekben sincs még teljes egyetértés a párt és a korona megbízottai között. Justhék ugyanis a hírek szerint a miniszteri tárcák számát egygyel szaporítani akarják, olyanformán, hogy a kereskedelmi miniszteriumon kívül külön vasuti miniszterium létesíttessék, hogy ezáltal a párt többsége magában a kabinetben is biztosítva legyen. Így azután a miniszterelnökséget és a király személye körüli tárcát 67-es politikusok kaphatnák meg, honvédelmi miniszternek valamelyik tábornokot, a horvát miniszteri tárcát horvát politikusnak adhatnák, a pénzügy-

miniszterséggel pedig egy magasabb miniszteriumi hivatalnokot lehetne megbízni. A többi hat tárcát függetlenségi politikusoknak szánja a párt és mint a hír mondja, egyszersmind súlyt helyez arra is, hogy Kossuth Ferenc a kabinetben maradjon, mint a kereskedelmi, vagy az ujonnan szervezendő vasutügyi miniszterium vezetője. Beszélnek, hogy belügyminiszternek így párton kívül álló politikust tennének meg s egy energikus függetlenségi államférfit adnának melléje államtitkárnak.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén tárgyalta Holló Lajosnak felirati indítványát, amelyet meglehetősen nagy többséggel el is fogadott. Ennek az indítványnak a tárgyalása foglaltale az egész ülést s az indemnitás dolgára ma nem is került sor.

Az elnök Návay Lajos alelnök 10 óra után nyitotta meg az ülést s az elnöki előterjesztések után az új összeférhetetlenségi bizottság tagjai tették le az esküt.

Ezután következett Holló Lajos felirati indítványának a tárgyalása, amelyhez először maga az indítványozó szól. Beszédében azt fejtegette, hogy önálló bank nélkül gazdasági fejlődés nem képzelhető el. Kéri indítványának az elfogadását.

Utána Bánffy Dezső báró szólt fel s kijelentette, hogy bár nincs Hollóval egy közjogi alapon, de ő is az önálló banknak a híve s így Holló indítványát elfogadja.

Kossuth Ferenc hangoztatja, hogy ő mindig az önálló banknak a híve volt és az ma is. Miután azonban az önálló bankért kifejtett küzdelme során meggyőződött arról, hogy az önálló bank megvalósítása ma nem lehetséges, az az álláspontja, hogy az országot nem szabad kitenni katasztrofális rázkódásoknak.

Wekerle Sándor miniszterelnök hosszabb beszédben foglalkozik az önálló bank ügyével. Konstatálja, hogy őt nem érheti vád, hogy az önálló bank felállítása nem sikerült, mert nem állott annak az útjában ha hiba terbeli, akkor az az, hogy nem foglalt rögtön állást az önálló bank ellen. Heves közbeszólások mellett indokolja, hogy az önálló bank felállítása ma pénzügyileg lehetetlen s az országot pénzügyi romlásba vinné. Rámutat arra, hogy sem a közvélemény, sem a gazdasági és pénzügyi szakkörök nincsenek mellette s a külföld is a közös bank fenntartása mellett van. Nem fogadja el Holló indítványát.

Ezután Holló Lajos el zárszóval, majd még Wekerle Sándor miniszterelnök szólt fel, mire az elnök elrendeli a szavazást.

A szavazás elől a Kossuth-párt kivonul. A szavazás eredménye az lett, hogy a képviselőház Holló Lajos indítványát 133 szóval 89 ellenében elfogadta.

Most következtek volna az interpellációk, miután azonban az idő nagyon előrehaladt, az interpellációk halasztást kértek, amihez a ház hozzájárult.

Ezzel az ülés véget ért.

— A főrendiház ülése. —

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főrendiház ma délelött szintén ülést tartott, amely rövid idejű volt. Az ülés mindössze abból állt, hogy megválasztották a földadó-bizottság tagjait.

A király karácsonya.

Budapest, dec. 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király december 24-én, pénteken Wallseebe utazik, ahol, mint rendesen, a karácsonyi ünnepeket leánya, Mária Valéria főhercegnő családja körében tölti. A király visszatérését Bécsbe még nem állapították meg.

SZULTÁN FORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

Kezelőhely: Budapest, IV. Ferenc József rakpart 22. Kútkezelőség: EPERJES.

Kapható Nagybecskerekén: Ro'sa Béla, Fendler József fűszerkereskedésben, továbbá minden jobblirű fűszerkereskedésben.

A bulgár király szentpétervári utja.

Budapest, dec. 22. (A „Torontái” eredeti távirata.) Szentpétervárról érkező jelentések szerint ottani udvari körökben Ferdinánd bulgár király látogatását csak a jövő év végére várják.

Határidő-üzlet.

Budapest, dec. 22 (A nagybecskerek, Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	27 98
Buza (októberre)	23 50
Rozs (áprilisra)	19 84
Zab (áprilisra)	15 18
Tengeri (májusra)	13 40

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.

(8 rovat alatt közölték nem vállal felelősséget a szerk.)

CLUB EXTRABIS

SZIVARKAPAPIROS
teljesen hamu nélkül ég el
Óvakodjunk az utánszálaktól.

Arverési hirdetés és feltételek.

Alóírt Brenda Mózes nagybecskereki lakos, mint Braun Ármán és társai végrehajtók által ifj. Bauer Pál nagybecskereki lakos ellen folytatott végrehajtási ügyben a nagybecskereki kir. telekíjvi hatóságnak 13036/909. tjkvi sz. végzésével megbízott zárgondnok ezennel közhírré teszem, hogy a nagybecskereki 3305. sz. tjkvekben 5290., 5289. és 5288. hrsz. a. felvett ingatlanokból ifj. Bauer Pál által bérbe nem adott ingatlanok 1909. évi december 31-én d. u. 2 órakor dr. Milich Jakab nagybecskereki ügyvéd irodájában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek az 1909—1910. gazdasági évre bérbe fog adni.

Ezen ingatlanok két részletben adnak bérbe. Es pedig bérbe adatik külön az 5290. és 5289. hrsz. parcellákból bérbe nem adott terület 8 h. 88 □ öl terjedelemben a rajta levő tehénistállóval, tejkamaraépülettel, nyitott kocsiszinnel, lóistállóval, jégveremmel és nagy laképülettel. Továbbá külön adatik bérbe az 5288. hrsz. parcellából bérbeadott, lóherével bevetett 2 h. 663 □ öl terület.

A bérbe adandó területek mérnökszakértő által 1909. évi december hó 18-án felmérték és azok terjedelme ezen felmérés alapján lett 8 h. 88 □ öl, illetve 2 h. 663 □ ölre megállapítva. Megjegyeztetik, hogy a fent irt épületekből álló tanya ugyancsak a mérnöki felmérés eredménye szerint 1110 □ ölet foglal el a 8 h. 88 □ ölnyi területből.

Ha senki sem tenne ajánlatot a 8 h. 88 □ ölnyi területre akkép, hogy azt a tanyával együtt veszi bérbe, ez esetben külön adatik bérbe a tanya az 1110 □ öl területtel együtt, amelyet elfoglal és külön a tanya körül elfekvő és 1110 □ öl levonásával tennmaradó 7 h. 578 □ öl terület.

A bérbe adandó föld és tanya a melencei-uton, szemben a Lehmann Mihály-féle téglagyárral, fekszik és az érdeklődők által a helyszínén megtekinthető.

Az árverés szóbelileg tartatik. A 8 h. 88 □ öl szántónak és a rajta levő tanya-nak, illetve azok bérének kikiáltási ára együttvéve 1000 kor.; a tanya bérének kikiáltási ára külön 200 kor. A 7 h. 578 □ öl ingatlan bérének kikiáltási összege külön 800 kor.; a 2 h. 663 □ öl lóherefeld haszonbérének kikiáltási összege 300 kor.

A fent irt ingatlanok a kikiáltási áron alól is a legtöbbet ígérőnek bérbe fognak adni. Fentartja magának alóírt zárgondnok azon jogot, hogy meg nem felelő ajánlat hiányában az árverést elhalasztsa és azt más határrnapra kitűzhesse.

Az árverési szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át alóírt zárgondnok kezéhez az árverés előtt bántépénzül letenni. A legmagasabb ígéretet tevő, ha ajánlata elfogadtatik, köteles a haszonbér fele részét azonnal az árverés leütése után alóírt zárgondnok kezéhez megfizetni, a haszonbér másik fele részét pedig 1910. január hó 31-éig ugyancsak alóírt zárgondnok kezéhez kifizetni. A haszonbérbe adáskor a haszonbér összege után fizetendő bélyegilletéket a haszonbérő viseli.

Nagybecskerek, 1909. évi dec. hó 21.

1114-11 Brenda Mózes. zárgondnok.

Ház és üzlet eladás.

Perlaszon egy 1000 □ m. telken épült ház raktárnak vagy más üzlethelyiségnek is alkalmas, egy 50 év óta fennálló vegyeskereskedéssel eladó.

Ugyanott egy 16 személyes omnibus is kapható.

Bővebbet a tulajdonosnál

1105-22 Stefánovits Márkó.

1371/1909. sz. Torontálerzsébetlak község előjárásága.

Árverési hirdetés.

Torontálerzsébetlak község előjárásága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező 2 drb kiselejtezett bikát és 5 drb kant folyó hó 29-én d. e. 9 órakor a község házában tartandó nyilvános árverésen eladja miről a venni szándékozókot hirdetményileg értesíti.

Torontálerzsébetlak, 1909. évi dec. 20.

110-32 Községi előjáráság.

A szép férfi

A nők boldogsága!
A menyasszonyok
tisztelete!
A szülők öröme!
A férfiak szépség
erőre és egészségére
mutat, a szellemet és
diétet boldosítja.
A szépség a férfienél
is egy biztos gaz-
dagságot jelent, egy
szabadlevélt képez,
mely valamennyi kaput
kinyitni képes.

Szép mint egy Isten!

Ez csak férfiakra szólhat. Mit panaszkodtok ti pattanások, durva bőr, kiélt arc miatt, mikor oly könnyű szépek lenni s szépek maradni. Zuck szappan s Zuck krém tényleg szépséget hoz, mert célja a teljes bőrápolás s a teljes bőrápolás a drága egészséget hozza magával.

Dacára napi használat mellett olcsó, sokkal olcsóbb mint a drága hasztalan kosmetika.

Zuck szappan kis csomagolásban 1 kor.	Zuck krém közönséges tubusban 1.25 kor.
nagy csomagolásban (ajándék) 2.50 kor.	nagy tubusban 2.50 kor.

Egyedül gyártósek:

L. ZUCKER & Co., BERLIN W. 57

Valódi csakis Melkuhn Dezső drogériájában kapható Nagybecskerekén.

Mi a

dr. Oetker-féle

sütőpor?

Dr. Oetker sütőpora

tökéletes, higiénikus és orvosok által ajánlott pótszere az élesztőnek.

Egy csomag a 12 fill.; tartalmazza a szükséges élesztőerőt, mely egy fél krg. liszthez szükséges.

Kapható a legtöbb konzumáru kereskedésekben, drogériákban stb., a milliányi esetekben bevált receptekkel együtt.

1084-133

5594/1909. sz. Torontálvármegye közig. bizottságától.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. minisztérium 85081/1909. I. A. sz. a. kelt rendeletével Nagybecskerek rt. város által a Kossuth-utcának a nagybecskerek—nagykikindai h. é. vasutvonal állomásával közvetlen összeköttetése céljaira szükségeselt 2535. és 27. tjkvi, illetőleg 80, 81., 84. és 49. hr., vagyis 135., 136. és 97. kat. hr. számú részletek tekintetében folyó évi október 25-én már megtartott kisajátítási tárgyalás alapján 4208/1909 kb sz. alatt hozott határozatot hatáskör hiányában megsemmisítette és az újabb kisajátítási eljárást elrendelte.

A vonatkozó tárgyalás 1910. évi jan. 4-én d. e. 10 órakor Nagybecskerek rt. város polgármesteri hivatalában fog meg-ejtetni.

Felhívtnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás egy példánya Nagybecskerek rt. város polgármesteri hivatalában 15 napi közzemlére kitetett.

Kelt Torontálvármegye közigazgatási bizottságának Nagybecskerekén, 1909. évi december hó 13-án tartott rendes havi üléséből.

Főispán távol:

Vinczehidly Ernő.

főjegyző.

1111-32

Kezdő tanulóknak egy

lejatszott zongora

70 koronáért,

és egy kevésbé

használt fuvola

eladó.

Cim e lap kiadóhivatalában.

1110-22

Uj és régi bor

kapható literenként

72 fillérért 72

dr. Brájjer Lajos szőlőjéből

Zápolya-utca 1. szám
alatt a házmesternél.

1027-x 16